

DODATNE TEHNIKE KOJE TI MOGU POMOĆI U UČENJU

PODCRTAVANJE I OZNAČAVANJE TEKSTA

Tijekom dosadašnjeg rada često smo čuli rečenicu „Meni to podcrtavanje uopće ne pomaže“, a onda pogledaš u njenu ili njegovu knjigu i to izgleda otprilike ovako:

Andrija je još ocu Beli III. obedao da de podi u križarski rat, ali to nije učinio. Sada je pomislio da su svi problemi Božja kazna. Andrija je krenuo u križarski pohod, u kojem su mu se pridružili Babonidi i drugi plemidi. Kako nije imao novca za prijevoz, odrekao se u korist Mletačke Republike prava na Zadar. Kralj nije ništa znatno postigao, pa se vratio s više relikvija.

Za vrijeme ovih sukoba ojačalo je plemstvo u Hrvatskoj i Ugarskoj. Najjači velikaški rodovi su u Hrvatskoj bili Snačidi, koji su vladali Cetinskom županijom, Kačidi, gospodari primorja županijom, Kačidi, gospodari primorja vladari modruške županije i Vinodola.

Andrija je još ocu Beli III. obedao da de podi u križarski rat, ali to nije učinio. Sada je pomislio da su svi problemi Božja kazna. Andrija je krenuo u križarski ili pohod, u kojem su mu se pridružili Babonidi i drugi plemidi. Kako nije imao novca za prijevoz, odrekao se u korist Mletačke Republike prava na Zadar. Kralj nije ništa znatno postigao, pa se vratio s više relikvija.

Za vrijeme ovih sukoba ojačalo je plemstvo u Hrvatskoj i Ugarskoj. Najjači velikaški rodovi su u Hrvatskoj bili Snačidi, koji su vladali Cetinskom županijom, Kačidi, gospodari primorja od ušda Žrnovnice do Omiša i Šubidivladari modruške županije i Vinodola.

Poznato??? Ako jest, vjerojatno se ni vama podcrtavanje teksta ne čini korisnim prilikom učenja.

Kada podcrtavamo i označavamo tekst koji učimo, važno je slijediti nekoliko pravila:

✎ Obilježavamo samo ono:

o što je uistinu važno

o nove informacije

o što želimo odmah uočiti kada ponavljamo

✎ Koristimo različite boje--- iste boje povezuju istu temu

Primjer 1:

Hrvatski nogometni klub "Hajduk" osnovala je, u praškom kafiću **Fleku**, skupina **splitskih studenata** koji su studirali u Pragu: **Fabijan Kaliterna, Lucijan Stella, Ivan Šakić, Vjekoslav Ivanišević**, a po nekima i Vladimir Šore, i to nakon što su gledali susret tamošnjih "Sparte" i "Slavije". Tada su došli na ideju da osnuju nogometni klub u svom rodnom gradu. Organizacija je bila vrlo slaba na početku, dok se u jednom splitskom kafiću "Troccoli" nisu napisala pravila kluba, dok su za tzv. stolom mudraca predlagana imena za klub, među kojima su bili "Mosor", "Marjan", "Borac", "Uskok", "Velebit" i dr. **Ime** je klubu, na kraju, dao profesor splitske gimnazije **Josip Barač** nakon što su mu spomenuti studenti u ured utrčali naglo poput pobunjenika, tzv. hajduka. Taj je naziv bio provokativan vlastima Austro-Ugarske monarhije, ali su domišljati osnivači "zasladili" zahtjev organima vlasti podatkom da :...vojaci koji igraju nogomet mogu puno više pretrčati pod punom ratnom spremom. **Dozvola za rad i pravila** odneseni su vladi na uvid i u konačnici su prihvađena **13. veljače 1911.**

Hajduk je svoju prvu utakmicu odigrao u **dresu** sa kombiniranim crveno-bijelim okomitim prugama što je simboliziralo boje hrvatskog grba. Tadašnje austrijsko poglavarstvo grada nije htjelo da se na bilo koji način manifestira hrvatstvo Splita pa nije dozvolilo da boja novonastalog kluba bude hrvatska trobojnica. Kad je zabranjena trobojnica, krenulo se s **crvenom (Hrvatska) i modrom bojom (more)** i preko njih **bijelim slovima** napisali **Hajduk**. Nakon toga na dresu prevladava bijela boja, 3 a glavni se dres sastoji od **bijele majice, plavih hlača** i plavih čarapa, kombinacije koja simbolizira bijelo jedro na plavom moru. Bijela boja je postala simbolom kluba i zbog nje momčad Hajduka ima popularni nadimak 'bili'.

Hajdukov **grb** je hrvatska **šahovnica u krugu, obrubljena plavom vrpcom**, sa **na svakoj strani po 2 okomite crte**. Iznad šahovnice piše Hajduk, a ispod Split. Šahovnica se sastoji od 25 bijelo crvenih polja koja su iste debljine kao i plavi polukrug. **O značenju okomitih crta** klub se još nikad nije službeno izjasnio. Prema jednoj verziji one predstavljaju osnivače kluba Stellu, Kaliternu, Šakića i Ivaniševića. Druge tvrdnje su da se radi o znakovima jednakosti koji povezuju grad Split sa Hajdukom, ili da su to zapravo navodnici imenu Hajduk, s obzirom da su se u to vrijeme po pravopisu imena svih udruga i organizacija morala pisati pod navodnicima. Grb se prvi puta pojavio u javnosti **1926.** godine prilikom izvedbe Tijardovićeve operete 'Kraljica baluna' kao dio scenografije....

Na ovakav način označene ključne riječi mogu nam pomoći i u izradi mentalne mape (vidi slijedeće poglavlje)!!!

MENTALNE MAPE

Što je to ???

Mentalna (kognitivna, umna) mapa predstavlja shematski opis nekog znanja. Ona sadržava riječi, rečenice, simbolične sličice ili crteže i razne druge znakove koji predstavljaju značenje ideja ili razmišljanja osobe koja je izrađuje. U središtu se nalazi ključna riječ, odnosno ideja ili tema, a oko nje se dalje zrakasto granaju ostale zamisli. Svi dijelovi mentalne mape međusobno su povezani grafički i/ili semantički i čine cjelinu.

Učenje pomoću mentalnih mapa omogućava brže i učinkovitije učenje, duže zadržavanje i bolje prisjećanje naučenih sadržaja.

Čemu služe...

Mentalne mape nam mogu pomoći da:

- ❖ budemo kreativniji
- ❖ štedimo vrijeme
- ❖ koncentriramo se
- ❖ položimo ispite s dobrim ocjenama
- ❖ učimo bez muke
- ❖ planiramo
- ❖ komuniciramo
- ❖ bolje se prisjećamo
- ❖ učimo brže i učinkovitije

Kako izraditi mentalnu mapu???

1. Izdvajanje ključnih riječi

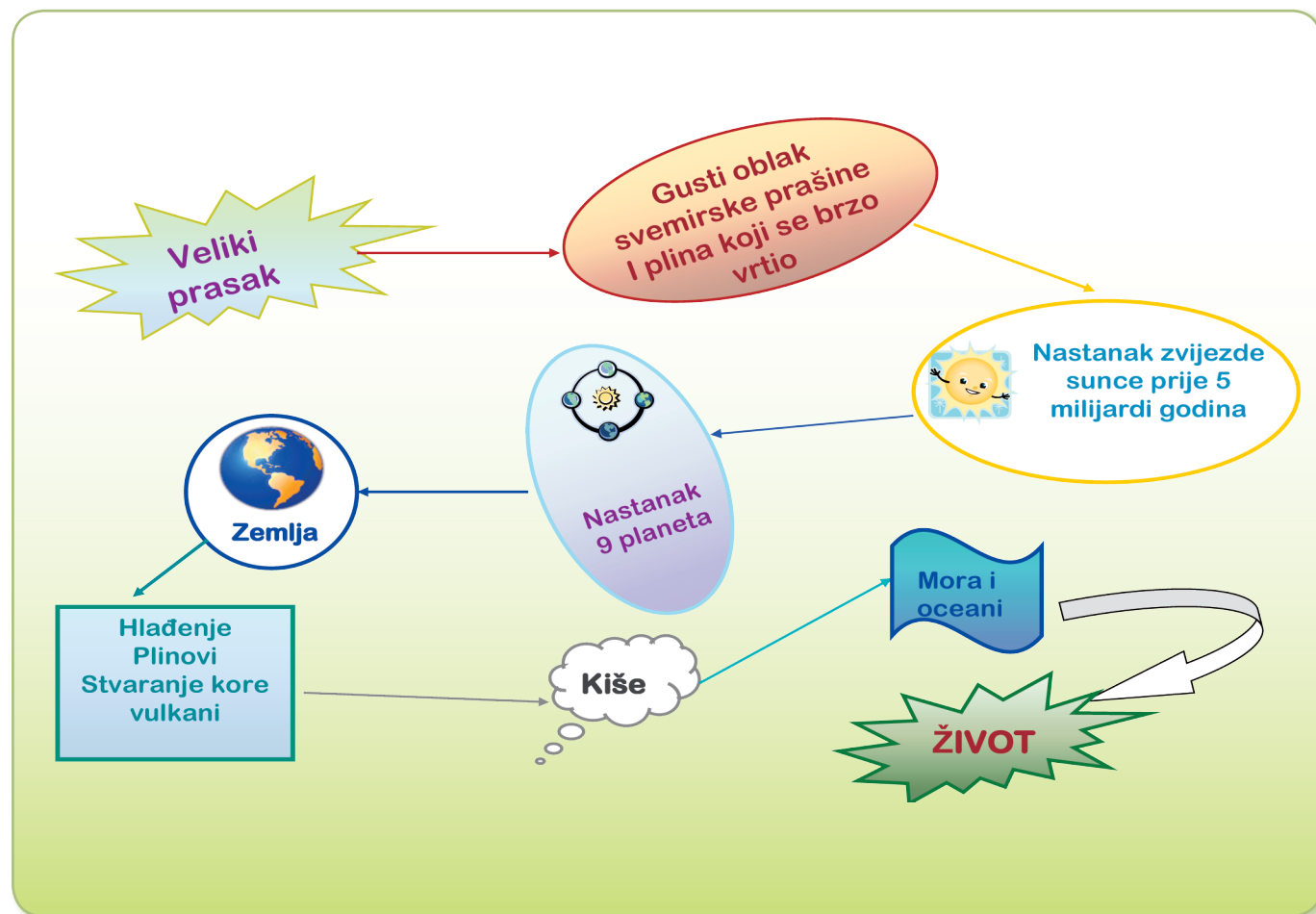
- ✓ To su pojmovi koji u nekom tekstu dominiraju svojim značenjem
- ✓ Izdvajaju se prema kriteriju:
 - ✎ vrste teksta
 - ✎ svrhe mape
 - ✎ konteksta u kojem se tekst nalazi
- ✓ za to je potrebno dobro upoznati tekst, pročitati ga barem dvaput
- ✓ ispisati riječi od kojih će se raditi mapa i započeti se baviti njima na način koji bi potaknuo otkrivanje odnosa među njima, najšireg pojma

2. Izrada mape

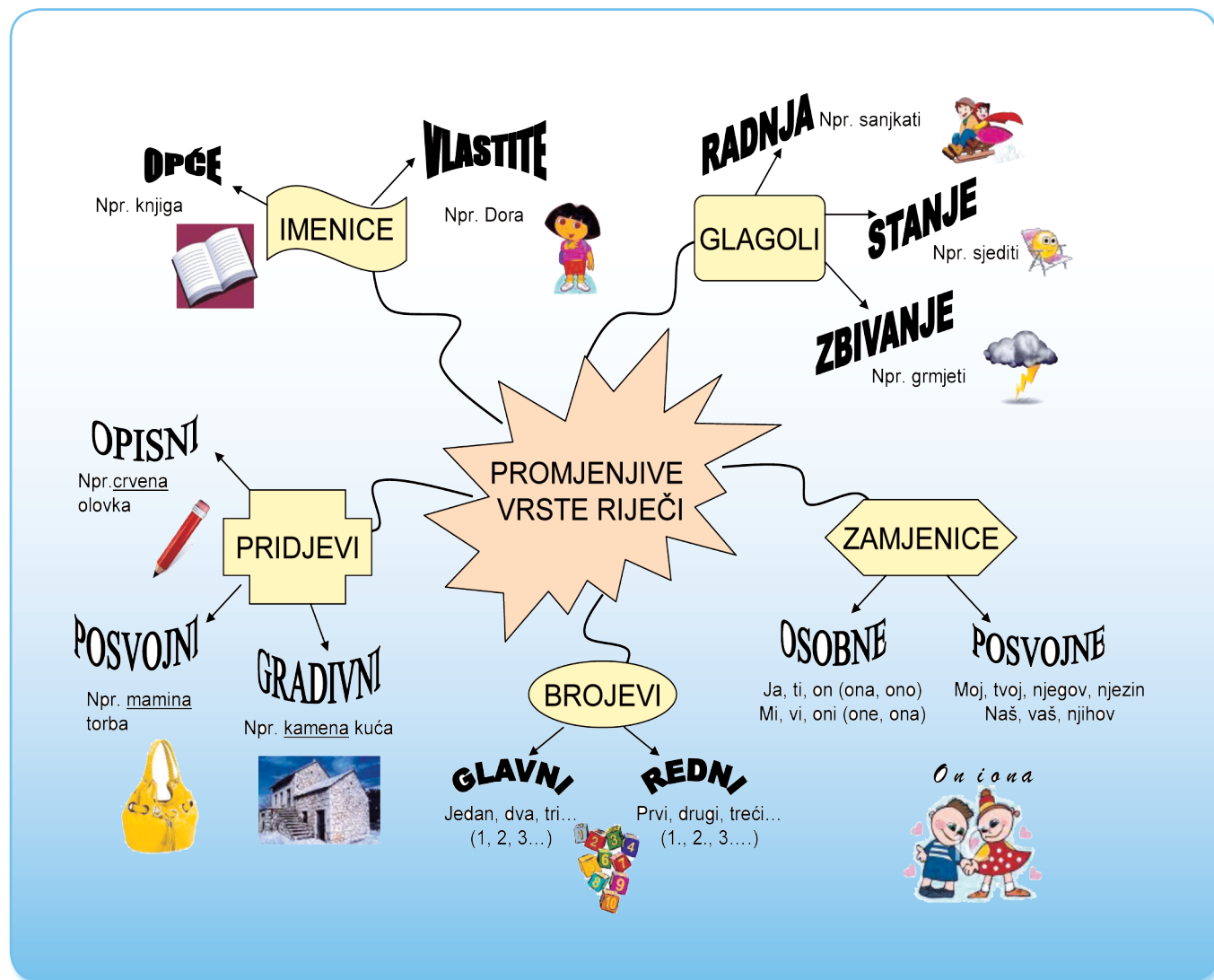
- ✓ kreće se od nadređenog pojma pa korak po korak do najjednostavnijeg podpojma.
 - ✎ U **središtu** praznog lista papira zapišite središnju zamisao te je dodatno prikažite i slikom
 - ✎ Glavne ogranke povežite sa središnjom idejom, a grane druge i treće razine povežite s onima na prvoj i drugoj razini (koristite različite boje kako biste dodatno povezali zajedničke ideje)
 - ✎ Prikazujte grane **vijugavo**, a ne ravnim crtama
 - ✎ Ispisujte **samo po jednu riječ na crti**
 - ✎ Tijekom izrađivanja mape neprestano se služite **slikama**
- ✓ Ukoliko je svrha priprema za test, potrebno je mapirati svaku pojedinu lekciju i na kraju to povezati u mapu koja će se objedinjavati ono najvažnije iz svake lekcije.

Vrste mentalnih mapa:

1. Mape slijeda

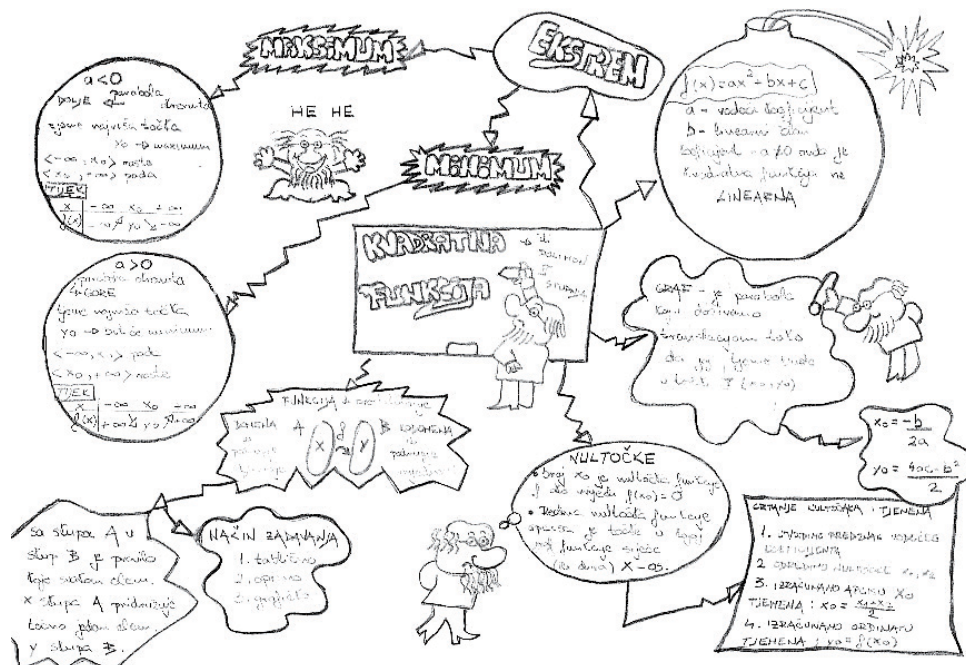
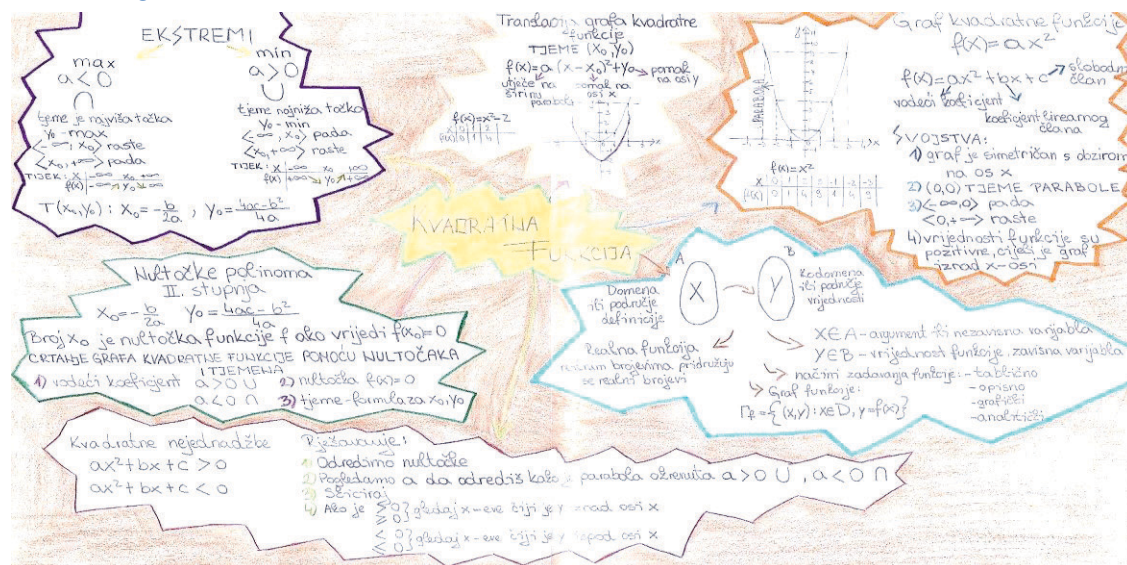

2. Mape širine pojma

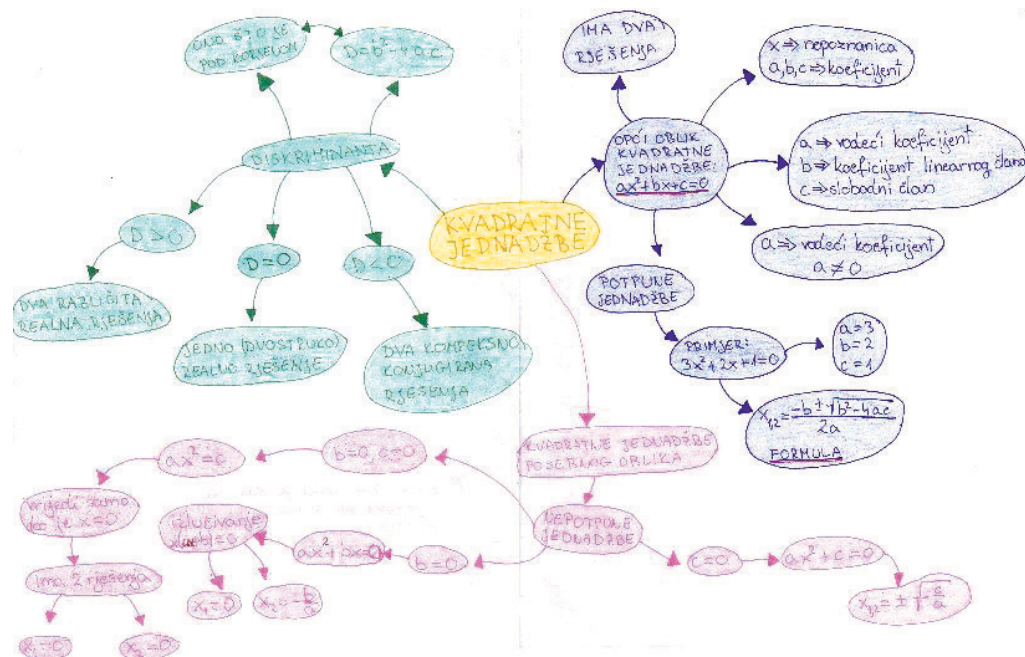
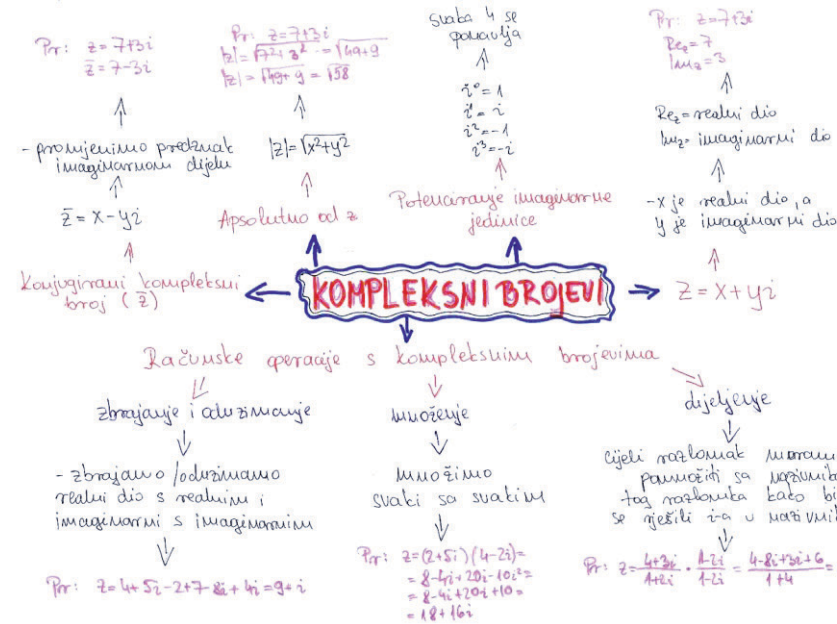

Primjeri 1: Mentalne mape iz matematike koje su izradili učenici opće gimnazije iz Srednje škole "Čazma".

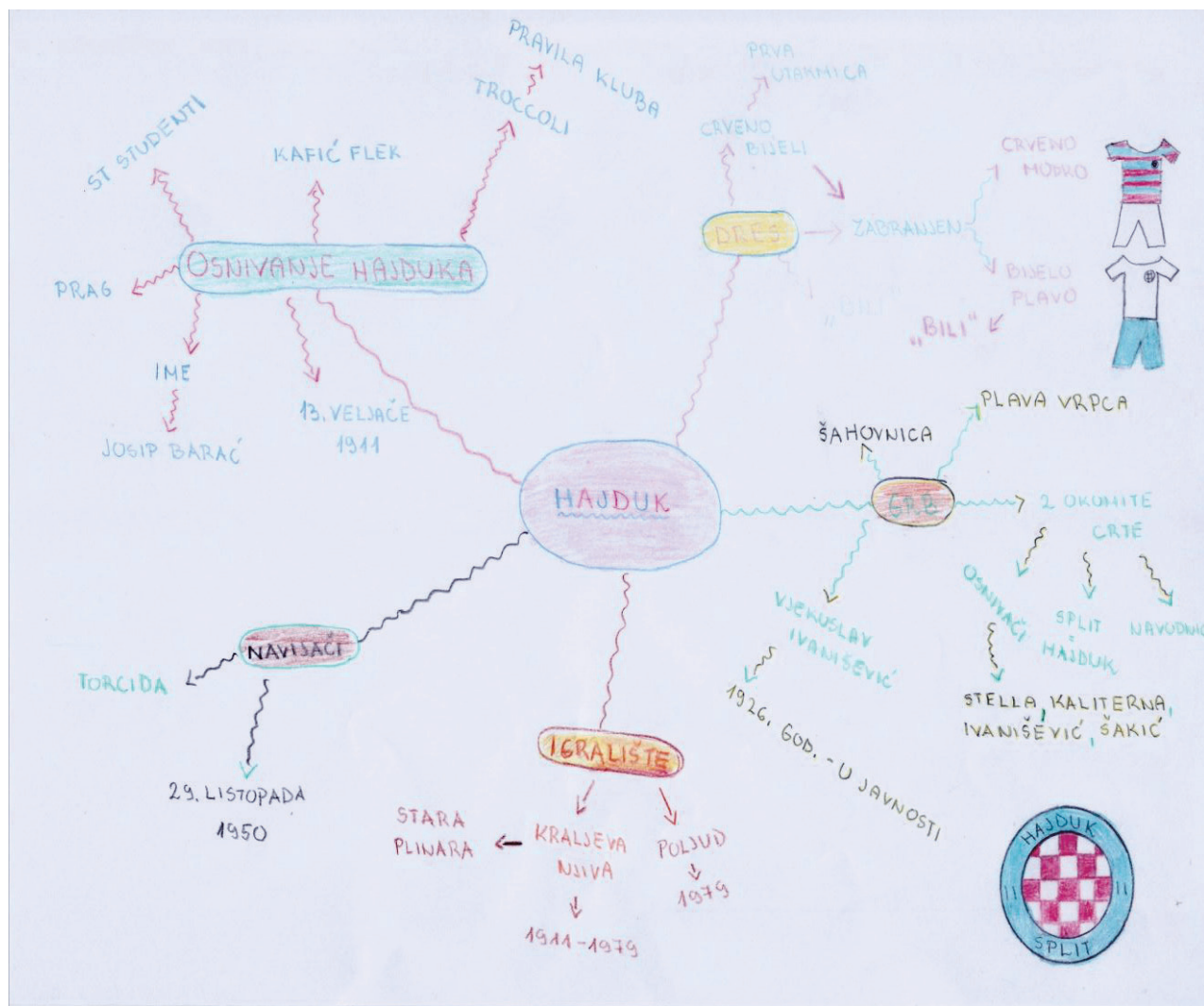
1. Kristina Žganjer, 2006.

2. Tajana Milekovid, 2006.

Primjer 2: Mentalna mapa izrađena nakon što smo podcrtali tekst (vidi str. 31)

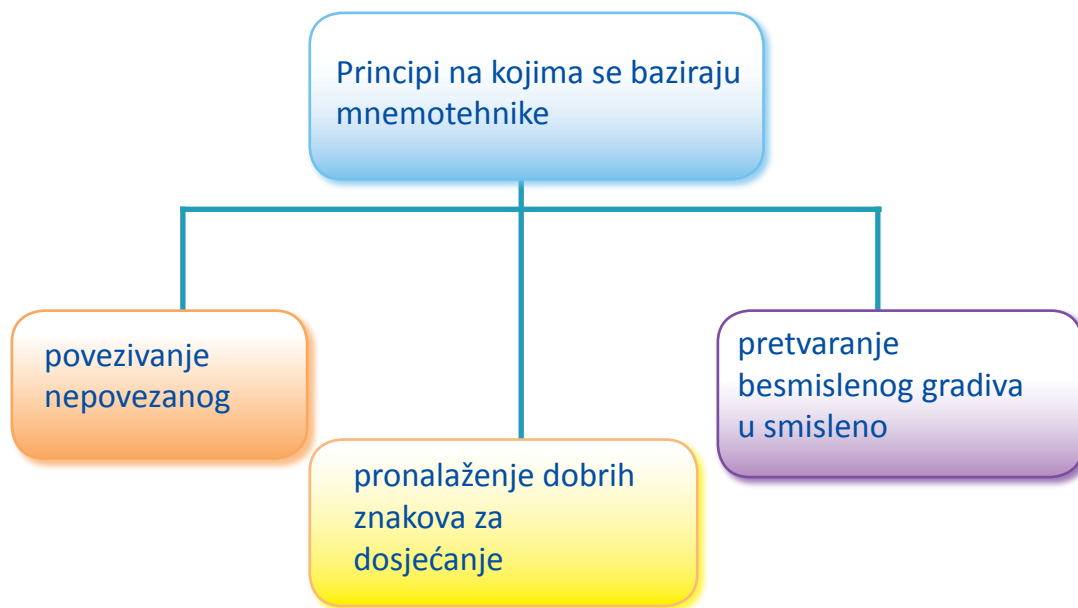
„Tko želi nešto naučiti, naći će način; tko ne želi, naći će izliku“

Pablo Picasso

MNEMOTEHNIKE

Riječ mnemotecnika dolazi od grčke riječi, odnosno imena božice pamćenja, Mnemosyne. Mnemosyne je bila Uranova i Geaeina kćer, Zeusova žena i majka devet muza. Stari su Grci uočili da, kada čujemo ili pročitalo neku riječ ili misao, mozak automatski stvara slikovnu, auditivnu ili kinestetičku predodžbu o tom pojmu. Na tim temeljima razvili su brojne mnemotecnike koje su kasnije koristili i nadograđivali Rimljani. Najčešće su ih koristili senatori kako bi zadivili narod svojim sposobnostima pamćenja. Kod mnemotecnika ne koristimo vanjska pomagala (tipa mašnice na prstu) kako bismo lakše upamtili materijal, već koristimo isključivo vlastite kognitivne procese. Mnemotecnike dijelimo na verbalne, vizualne te mješovite.

Kako bismo uspješno usvojili neku novu, nepoznatu informaciju, moramo je dovesti u vezu sa nečim poznatim i prepoznatljivim. Mnemotecnike uključuju niz metoda koje nam omogućavaju da kvalitetnije naučimo i duže zadržimo informacije koje bi inače vjerojatno zaboravili.

Unošenje rime ili ritma u materijal koji učimo

“Sjećam se k'o juč er, rek'o si mi ti,
površina kruga je er na kvadrat pi.”

“Ja znam, jer sam lumen,
gustoća je masa kroz volumen.”

“Etan, metan, propan, butan
ide mali orangutan.”

Skraćivanje

Smanjivanje broja informacija koje je potrebno zapamtiti
kako bismo dobili cjelinu lakšu za upamćivanje.

Central Intelligence Agency = CIA

Attention deficit/ hyperactive disorder= ADHD

Prijem, obrada, pohrana, prijenos= POPP

Rečenični mnemonici

Slažemo nepovezane dijelove materijala u kraću priču ili rečenicu.

pas, lula, prozor ➤

“Pas je pušio lulu i gledao kroz prozor.”

Elaborirano kodiranje

Materijalu dodajemo nove informacije i oblikujemo već postojeće na način da ih bude što lakše upamtiti. Određene pojmove možemo poslagati takvim redoslijedom da će početna slova pojmova tvoriti rečenicu koju će biti lako upamtiti.

$E = mc^2$ ➤ “Einstein miriše cvijeta dva.”

Promjenjive vrste riječi su:

Zamjenice, Brojevi, Pridjevi, Glagoli, Imenice ➤

“Zločesti Brk Pjeva Gangu Imoćaninu.”

Novonastalu rečenicu puno ćemo lakše zapamtiti ako je interesantna ili čak bizarna.

Metoda mjesta- nije važan redoslijed

Kada pokušavamo upamtiti niz informacija kojima nije bitan redoslijed, možemo ih zamisliti u nekom dobro poznatom prostoru (npr. vlastitom stanu) kako se na određenim mjestima njišu, skakuću, kupaju, leže...

Primjerice, kada učimo dijelove mikroskopa, možemo ih razmjestiti po svom stanu tako da okular sjedi na prozorskoj dasci, objektiv „čiri“ kroz ključanicu, preparat leži na krevetu, veliki vijak se kupu u kadi, a mali vijak u umivaoniku...

Kasnije, kad se trebamo dosjetiti neke stvari, predočavanjem pregledamo prostoriju i prisjećamo se gdje se stvari nalaze.

Metoda mjesta- redoslijed je važan

Kada je bitno ne pobrkati redoslijed tema, posložimo ih po dobro poznatom putu gdje se krećemo i uz određene točke vežemo informacije.

Usvajanje kompozicije u hrvatskom jeziku možemo si olakšati tako da povežemo dijelove kompozicije s određenim točkama na putu od kuće do škole. Tako primjerice, ukoliko na putu prolazimo prvo pokraj pošte pa parkirališta, knjižnice, ljuljačke povezujemo ta mjesta sa dijelovima kompozicije. Tako nam je pošta podsjetnik na uvod, parkiralište na zaplet, knjižnica na vrhunac, ljuljačka na rasplet i na kraju škola na zaključak. U trenutku kada se trebamo dosjetiti tih informacija prisjećamo se puta i na taj način i redoslijeda informacija.

Metoda prostornog uređenja stranice

Informacije koje moramo zapamtiti raspoređujemo na papir na način koji olakšava zapamđivanje. Jedna od metoda je i kreiranje mentalne mape.